

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัดตรัง ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูหัวหน้างานโรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัดตรัง จากโรงเรียนทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธจำนวน 142 โรงเรียน (สถิติโรงเรียนวิถีพุทธ, 2554) จำนวน 1,907 คน เป็นผู้บริหาร 142 คน ครูทั้งหมด 1,756 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูหัวหน้างานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 2 จำนวน 71 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร 71 คน ครูหัวหน้างานโรงเรียนวิถีพุทธ 71 คน รวม 142 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนวิถีพุทธตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดตรัง ซึ่งมีจำนวน 142 โรงเรียน นำมาแบ่งตามเขตพื้นที่การศึกษา คือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 1	71	โรงเรียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 2	71	โรงเรียน
รวม	142	โรงเรียน

ขั้นที่ 2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตรังเขต 2 จำนวน 71 โรงเรียน ได้ผู้บริหาร 71 คน ครู 867 คน เป็นกรอบในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากผู้วิจัยได้รับผิดชอบงานอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตรังเขต 2 และจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพบปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนวิถิพุทธ ที่เป็นประเด็นให้นำศึกษา

ขั้นที่ 3 กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร 71 คน และครูหัวหน้างานโรงเรียนวิถิพุทธ 71 คน รวม 142 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างดังในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูหัวหน้างาน	รวม
1. โรงเรียนขนาดเล็ก	27	27	54
2. โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่	44	44	88
รวม	71	71	142

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธ ในจังหวัดตรัง มีแบบแผนการวิจัย ดังนี้

ตาราง 2 แสดงแบบแผนการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	สมมติฐาน	กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถาม	สถิติ/ วิเคราะห์
1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัดตรัง		ผู้บริหาร โรงเรียน และครูหัวหน้างาน โรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน 142 คน	สอบถาม ความคิดเห็น มาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัด ตรัง จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของ โรงเรียน	สภาพปัญหาการดำเนินงาน วิถีพุทธ ในจังหวัด ตรัง ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครู หัวหน้างาน มีความแตกต่างกันตาม ตำแหน่ง ระดับ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของ โรงเรียน	ผู้บริหาร โรงเรียน และครูหัวหน้างาน โรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน 142 คน	สอบถาม ความคิดเห็น มาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale)	ค่าที (t-test) ค่าเอฟ(F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัด ตรัง		ผู้บริหาร โรงเรียน และครูหัวหน้างาน โรงเรียน วิถีพุทธ จำนวน 142 คน	แบบสอบถาม ปลายเปิด	วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัดตรัง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมีโครงสร้าง (Structure Interview) แบบตรวจรายการ (Check list) จำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) ในแต่ละข้อคำถามกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
3 คะแนน หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
1 คะแนน หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายของสภาพปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัดตรัง ของผู้ตอบแบบสอบถามในการประเมินผลโดยการใช้แบบอันตรภาคชั้นแบ่งผลคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103)

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัดตรัง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open Ended Questionnaire)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัดตรัง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากประเด็นปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ และวัตถุประสงค์ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale)
3. จัดทำแบบสอบถามฉบับร่าง
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรึกษาและพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม
5. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา พิจารณาแบบสอบถาม จำนวน 5 คน

เพื่อเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษาจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) ใช้สูตรดังนี้ (ลิทธิ ธีรสรณ์, 2551: 142)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	หมายถึง	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ
	N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลปรากฏว่ารายข้อคำถามทั้งฉบับของแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 - 1 แปลผลว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้างานในโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 2 ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

8. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้รับคืนภายหลังการทดลองใช้ มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 83) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

9. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อขอความร่วมมือในการออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ด้วยตนเอง ตลอดจนนำแบบสอบถามส่งถึง โรงเรียนทุก โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 2 เพื่อให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืน
4. รวบรวมข้อมูลทั้งหมด เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป มีรายละเอียดตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้บริหารและครูหัวหน้างาน ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัดตรัง วิเคราะห์โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าที (t-test Independent-Samples) ของตัวแปรตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน
2. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปร ประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) กรณีพบค่าความแตกต่างเป็นรายกลุ่มจะวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชฟเฟ้ (Scheffe Analysis)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธ ในจังหวัดตรัง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความเรียง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน

- 2.1.1 ค่าร้อยละ (%)
- 2.1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
- 2.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบมาตรฐาน (Ferguson, 1981: 160) ได้แก่

2.2.1 สถิติวิเคราะห์ค่าที (t-test Independent Sample) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

2.2.2 สถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way Analysis of Variance: ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่เพื่อดูว่ามีคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's) (ยูทธ ไกยวรรณ, 2545: 209)

2.3 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.3.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม ใช้ค่า IOC (ลิทธิ์ วีรสรณ์, 2551: 142)

2.3.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha- Coefficient) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538: 83)

